

Begin eens met luisteren. Ze zijn overal. De stakkers met koppen vol zorgen en gapende wonden. Begin eens met voelen aan hun vlees en hun bloed. Ontwaar op de tast de contouren. Van wat

'Toegeven dat we kwetsbaar zijn, mag blijkbaar niet'

Met curator Lucas De Man (37) over betrokkenheid praten is een belevenis op zich. Wolligheid of holle frasen komen er niet aan te pas. Betrokkenheid zal gezellig zijn of niet zijn? *Fuck that!* "Kunstenaars moeten hun taak groots zien de komende twintig jaar. Niet meer: geliefd zijn in een minicircuitje waar 0,01% van de bevolking naartoe gaat. Wel: verhalen vertellen voor iedereen."

Lucas De Man: "Het voordeel aan een thema als betrokkenheid, is dat je er breed mee kan gaan, van de affiche tot het programma, van het openingslied tot de sectordag. Met *Knack* maakten we ook speciaal een magazine '100 ideeën voor een betere wereld'. Gaan er misschien mensen zijn die vinden dat we daarmee hoog van de toren blazen? Kan best, maar dat is hun probleem. Niemand beweert de waarheid in pacht te hebben, maar het zijn wel honderd mensen die iets proberen doen. Kunstenaars onderschatten de impact die ze hebben. We blijven te veel in onze bubbel."

"Kunstenaars onderschatten de impact die ze hebben. We blijven te veel in onze bubbel."

We spelen allemaal een rol in wat we een samenleving noemen, zeg je ook in je openingsstatement.

"Je moet geen mening hebben. Maar ook aan de kant blijven staan en toekijken is een vorm van handelen. Vind ik dat elke Belg zich morgen politiek moet engageren? Neen. Die oude politieke systemen gaan het vast niet meer lang rekken. En ik weet ook de waarheid niet."

Als er iets irritant is aan de cultuurscene, dan is het wel dat velen daarin de neiging hebben om zich als de 'moreel goede' te positioneren."

"Terzelfdertijd kunnen we ons maar beter goed bewust zijn van onze keuzes, waarom we die maken. Ik vermoed dat veel mensen in deze tijden een houvast missen. Zelfs moedeloos worden. Die fundamentele zoektocht van de mens - wat moet ik hier allemaal mee - ligt bloter dan ooit. Wat TAZ daar tegenover te zetten heeft? Misschien iets waar die eenzaamheid af en toe een plek kan krijgen, in woorden, in beelden, in iets dat troost of doet lachen of nadenken."

Ben je nu niet heel voorzichtig met die weigering om de morele hooggrond te claimen? Je staat toch ook voor iets. Voor een diverse samenleving, voor progressieve rechten...

"Dat is waar. Maar ik wéét niet of dat de enige juiste weg is. En het stoort mij als opiniemakers 30 procent van de bevolking wegzetten als dwalende idioten. Dat we nu kennelijk mensen automatisch moeten opdelen in volledig goed, volledig slecht. We leven niet in een *Marvel comic*, toch? In progressieve kunstenaarsmiddens lopen anders ook wel wat idiote en egoïstische slechteriken rond."

De cultuuroorlog - de strijd tussen progressief versus conservatief - is de laatste jaren dan ook wel voelbaar op de spits gedreven. Waardoor opvallende dingen gebeuren. Zo ging Stephen Fry, toch iemand met liberale heldenstatus, vorig jaar bewust in debat met Jordan Peterson, posterboy van de alt-rightbeweging. Zijn redenering: als de progressieve zijde op deze manier verder doet, dreigen we net hetzelfde te doen als wat we de tegenpartij constant verwijten: mensen bij voorbaat en per definitie uitsluiten.

"Links-progressief, en ik reken mezelf daartoe, moet inderdaad echt wel eens over een andere taal nadenken. We wanen ons nog steeds in een haast 19e-eeuws concept: wij hebben gestudeerd, wij zijn de culturele elite, wij zijn de goede. Terzelfdertijd neemt de ongelijkheid zienderogen toe. Als het over een werkelijk diverse samenleving gaat - mensen met kleur in raden van bestuur, in de politiek, in het bedrijfsleven, op tv - dan lopen we in Nederland en België mijlenver achter op andere Europese landen."

"Ook daar zie ik een taak voor kunstenaars in de komende twintig jaar. Niet: geliefd zijn in een minicircuitje waar 0,01% van de bevolking naartoe gaat. Wel: vertel verhalen voor iedereen. 'Kunst moet blijven bestaan omdat het kunst is' is een non-redenering. Niets belet je van op je zolderkamer kunst te maken. Niemand zegt dat het allemaal politiek en maatschappelijk geëngageerd moet zijn. Maar verhalen vertellen en verbeelding prikkelen moeten ook niet gedoemd zijn tot de marge."

Je komt ontzettend gedreven over, maar ook bij jou moet vertwijfeling leven: maakt het eigenlijk wel allemaal iets uit?

“Ik zou zelfs zeggen dat mijn energie net uit een enorme kwetsbaarheid en angst voortvloeit. Doodkut, soms, maar het relativeert enorm om eens te kijken naar hoe de rest van de wereld eraan toe is. Hoogleraar psychiatrie Damiaan Denys zei onlangs: ‘We kunnen steeds moeilijker om met verdriet, pijn en lijden’. We zijn met z’n allen gebrainwasht dat we succesvol en gelukkig moeten zijn, en ondertussen vallen we met bosjes tegelijk om door burn-outs en depressies. Toegeven dat we kwetsbaar, angstig, zoekende zijn? Mag niet, kan niet. Wel, ik strijd daarvoor. Met al mijn energie.”

Ergens in een interview zei je: er is veel gezwam, maar er gebeurt weinig.

“Waarom denk je dat ik die *Knack* gemaakt heb? (lacht) Het klimaat, dat is het afgelopen jaar goed op de kaart gezet, al is het vast nog niet genoeg. Vluchtelingenproblematiek: we staan gewoon helemaal nergens. En de zwaarste toekomstige issues, die liggen volgens mij zelfs nog niet op tafel. Dat gaat dan over de maakbaarheid van de mens, onze belachelijke nood aan eeuwig leven en dus ook die extreme dwang om gelukkig te zijn.”

Misschien moeten we zelf even de daad hypothetisch bij het woord voegen? Stel: morgen krijg je 1 miljard euro waarmee je de wereld een beetje kan verbeteren. Wat doe je ermee?

“Verstandig beleggen om er 4 miljard van te maken; dat lukt nog net in het huidige economisch systeem. (lacht) En dan volledig inzetten op kinderarmoede. In Canada hebben ze op tien jaar tijd de kinderarmoede gehalveerd, door het systeem van de kinderbijslag zo radicaal te hervormen dat het volledig ten goede komt van mensen met de laagste inkomens. Zodra je de kinderarmoede weet af te schaffen, krijg je als vanzelf een diverse samenleving, en dan andere soorten dialogen. Of dat zoveel beter zou zijn? Geen idee. Maar het zou op zijn minst toch al veel eerlijker zijn.”

Katrien Brys

14u/18u	PREMIERE: YES, PLEASE! LIVE Wie fantaseert over wat? Een taboe om liefdevol te	STICH
15u	(NON) FICTIE: DEMOCRATIE EN VRIJSPRAAK Aan de hand van fictie en non-fictie gaan we in di	RASH
19u30	AVANT-PREMIERE: FIK, EEN LICHT VERZAMELING Judith de Joode, Harald Austbø en David de Jood	BOG.
20u30	AVOND VAN HOOP Met Piet Menu, Wim Helsen, Frank van Kasteren,	HET Z
21u	FOREVER, HAPPILY ... Prikkelende circusvoorstelling met humor, goestir	COLL

Drie wijze lessen over de liefde aan de hand van ‘Le Nozze’

Het is alsof het zo moet zijn. Het is al de derde afspraak in drukke agenda's die telkens volslibben met repetities en deadlines. De telefoon gaat nog maar juist over als de montere stem van actrice Ineke Nijssen klinkt. Ze repeteert aan de voorstelling *Le Nozze* van DESCHONE-COMPAGNIE, gebaseerd op de opera *Le Nozze di Figaro* van Mozart, die op Theater Aan Zee in première gaat. Driemaal blijkt scheepsrecht.

Kun je ons drie wijze lessen over de liefde geven, aan de hand van ‘Le Nozze’?

Ineke Nijssen: (lacht) “Goh... De eerste zou zijn en ik citeer: ‘Ik vergeef ‘t de liefde dat ze kwelt.’”

Wat betekent dat?

“*Le Nozze* gaat over trouw en ontrouw, over liefde en onmogelijke liefde, over oude liefde en nieuwe liefde, over oude liefde die vervangen wordt door nieuwe liefde. Maar in dit citaat gaat het heel concreet over ontrouw. Ik vind het mooie dat er niet wordt gezegd ‘Ik vergeef je dat je bent vreemdgegaan’, maar dat er wordt gekozen om de liefde zelf te vergeven. Er is een realisatie dat je niet consequent kunt zijn in de liefde. De liefde haalt nu eenmaal dingen uit met de mens.”

“Een tweede les zou zijn: hoe harder je probeert met allerlei plannetjes de ander te bedriegen, hoe harder je door de mand zult vallen. Ik zeg daar niet mee: ‘Speel geen spelletjes!’, want een derde wijsheid zou kunnen zijn: ‘Speel alsjeblieft spelletjes!’” (lacht)

Dat lijkt een tegenstelling. Welke kant wint?

De eerste les! ‘Ik vergeef ‘t de liefde dat ze kwelt’. Dat is het allerbe-

De eerste les! ‘Ik vergeef ‘t de liefde dat ze kwelt’. Dat is het allerbe-
Tijd om er iets aan te doen. ‘t Is me

...ten te verleggen. Wees het goede

...TING NIEUWE HELDEN	ATELIER KLEINVERHAAL
...e doorbreken in een uitnodigende talkshow.	
...IF EL KAOUÏ/JAN LEYERS	KAAP/VRIJSTAAT O
...alooq over wat er in de samenleving leeft.	
	BLAUWEKASTEELSTRAAT
...e van BOG. doen een poging licht te reflecteren.	
...ZUIDELIJK TONEEL	LOODS NMBS
...Stefaan van Brabandt, Damiaan Denys en Laura van Dorlon.	
...ECTIF MALUNES	MARIA HENDRIKAPARK
...ng en ballen, voor klein én groot.	

...an ons. 't Is aan jou. 't Is aan ons. 't Is aan mij. Het is aan. Wacht niet op de redding. Enkel niets doen is fout. Wees niet bang om een

langrijkste: compassie met wat de liefde veroorzaakt. En natuurlijk de ondoorgroendelijkheid van de liefde! Het personage van Cherubino zingt op een gegeven moment in een heel bekende aria uit *Le Nozze*: 'Ik weet niet wat ik voel of meemaak, of ik sterf van de kou of verhit raak, ik verbleek en toch blijf ik te blozen...'

Op welke manier wordt er met die moraliteit gespeeld?

"Regisseur Tom Goossens heeft een nieuw libretto geschreven, waarin een kleine verschuiving heeft plaatsgevonden. *Le Nozze* vertrekt vanuit de graaf en de gravin die in ons geval ouder zijn dan in de originele opera. Onze voorstelling gaat over het verlangen naar de schone, jeugdige liefde die ooit heeft bestaan tussen de graaf en de gravin. De gravin verlangt naar lang vervlogen tijden, terwijl de graaf verlangt naar de jeugdige liefde die hem omringt. Maar er is nog wel een band tussen die twee hoor! De voorstelling is niet moralistisch of zwart-wit."

Xandry van den Besselaar

Kunstencampus aan Zee, do 1 en vr 2 om 21u, za 3 en zo 4 om 17 en 21u

'Elk artistiek genre heeft zijn eigen codes'

Michael De Cock legt de kunst van het pitchen uit

Voor de tweede keer organiseren deAuteurs, VAF en VAF Gamefonds de Cross-Overpitch op TAZ. In de aanloop van het festival dienden tientallen kunstenaars een voorstel in voor een artistiek project waarbij ze een cross-over zullen maken van hun eigen medium naar een ander medium. Uit deze voorstellen werden negen kandidaten geselecteerd die gedurende drie dagen professionele begeleiding zullen krijgen bij het uitwerken van hun voorstel. Schrijver, scenarist en theatermaker Michael De Cock (KVS) is één van de begeleiders bij die Cross-Overpitch.

De Cock: "Het idee is om mensen te begeleiden die een verhaal willen vertellen, maar die nog niet precies weten hoe ze het in een bepaalde vorm kunnen gieten. Maar het kan ook gaan over mensen die hun verhaal al in een bepaald medium hebben vormgegeven en die zich aan een ander medium willen wagen. Er zit bijvoorbeeld iemand bij die haar eerste theaterperformance wil maken, er zit iemand bij die een game wil ontwikkelen, iemand die aan een scenario werkt voor een film... Kortom, allemaal boeiende projecten. Ik ben zelf coach van drie kunstenaars en dat is best spannend."

"Wij willen met dit concept artiesten op TAZ adviseren over hoe ze een andere taal, een ander medium, kunnen leren en zich eigen maken. Daarvoor moet je de grammatica van jouw medium durven loslaten en je bekwamen in een andere grammatica. Elk genre heeft namelijk zijn eigen code. Veel kunstenaars worstelen met die codes en als begeleiders proberen we om hen de gepaste hulp te bieden."

"Naast de coaching modereer ik ook een masterclass die voor iedereen toegankelijk is. Ik ga er in gesprek met Ish Ait Hamou, Hans Van Nuffel en Simon(e) van Saarloos om het te hebben over onze ervaring met verschillende media. Vrijdag vindt ter afsluiting de openbare pitch plaats. Artiesten worden binnen dit format namelijk ook geholpen bij het schrijven van een pitch voor hun toekomstig project. De ultieme test bestaat er uiteraard uit om die pitch voor een publiek te brengen. Het doel is dat de deelnemers zo helder en scherp mogelijk kunnen verwoorden wat hun doelstellingen zijn, zodat het publiek warm gemaakt wordt voor het project. Misschien zitten er ook professioneel geïnteresseerden in de zaal die ervoor kunnen zorgen dat onze deelnemers de middelen en de kansen krijgen om hun project verder te ontwikkelen."

"Ik heb zelf in het verleden al twee keer aan een soortgelijke workshop meegedaan om me te bekwamen in de cinematografie. Zo leerde ik hoe ik een boek kon omvormen tot een filmscenario. Ik weet dus uit ervaring dat zulke masterclasses voor de deelnemers inspirerend zijn. Als je thuiskomt na zo'n workshop heb je meestal zin om meteen verder aan je project te werken – omdat je zoveel input gekregen hebt en je de gelegenheid had om tot in de vezels van je project te kunnen doordringen. Ik hoop dat ik de deelnemers van de Cross-Over Masterclass/Pitch dat gevoel ook kan bezorgen."

Elke Huybrechts

Masterclass: do 1, 18u. Pitches: cr 2, 19u. In KAAP/Vrijstaat O.

soort sticht. Naar de hel met de regels. Wat ons hart zegt is wet. Op deze zomerse avond begint ons minzaam verzet. Dus bonk op een deur. Schop tegen een scheen.

HET IS AAN: Luc Muylaert

De afgelopen dagen is er in Oostende hard gewerkt. Ondanks hitte en regen is de opbouw van TAZ - in het park en op de locaties - nog nooit zo vlot verlopen. Dit dankzij de onwaarschijnlijke inzet en betrokkenheid van heel veel volk. We zijn onze eerste festivaldag ingegaan en ik heb er vertrouwen in. De afgelopen dagen heb ik een aantal doorlopen mogen meemaken en heb ongelooflijk mooie dingen gezien en gehoord. Al die gezelschappen die aankomen in oostende, de grote jaarlijkse verbroederings, al die lachende gezichten, de warmte... Nee, er is geen plek in Vlaanderen waar meer gekust wordt dan op TAZ.

Helaas is TAZ geen afspiegeling van onze maatschappij. Voor velen gaat het allemaal te snel. Vluchtigheid in combinatie met alsmare hogere techniciteit zorgen ervoor dat vele mensen geen vat meer hebben op hun leven. Reflectie en rustig mijmeren zijn vervangen door facebook, sms'jes en instagram. De kop koffie die uitnodigt tot een gesprek is vervangen door iphone's en tablets, van ontwaken tot in bed kruipen. Tijd nemen voor iets wordt alsmare moeilijker. Lucas' thema 'betrokkenheid' zou een kernwoord moeten zijn voor elk van ons. Eigenlijk kun je de grote lading die dat woord heeft samenvatten als: zorg voor elkaar. Zorg voor de mens rond jou, voor de ontheemde die verloren in ons rijke land aankomt en niet altijd even welkom is, de oudere alleenstaande die amper rond komt,

kinderen die in armoede moeten opgroeien en wiens leven vanaf het prille begin een kwestie van overleven is, grote groepen mensen aan wie werkzekerheid wordt geweigerd of die in nepstatuten moeten zien te overleven.

Veel macht om dingen te veranderen hebben wij vanuit onze kunstensector niet, maar wat we wel kunnen is de vraag stellen, tijd nemen om te luisteren, antwoorden vragen en zelf proberen warm en hartelijk te zijn. Doorheen het programma zul je het engagement zien, de vraag voor verandering. Hopelijk zetten we mensen aan het denken, opperen we mogelijke oplossingen en zetten we mensen aan tot betrokkenheid!

En die betrokkenheid zit stevig ingebakken in TAZ: 500 mensen, de meesten als vrijwilligers, steken weer eens hun handen uit de mouwen om dit festival te realiseren. Meer dan 100 bedrijven steunen TAZ via sponsordeals of als leden van onze businessclub en tonen zo hun betrokkenheid.

Laat ons er 10 fantazistische dagen van maken en bewijzen dat het anders kan. Geniet van al het moois en wees, zoals onze vele medewerkers, betrokken!

Luc Muylaert, artistieke leiding TAZ

Telex

- Vanaf vandaag kun je in de Lokettenzaal drie documentaires bekijken die Emma Lesius maakte in het kader van *In Search of Democracy*. Elke dag doorlopend tussen 11 en 20 uur.

- Update gasten *Yes, Please. LIVE!*

14 uur > met Simon(e) van Saarloos en Jelle Denturck

18 uur > met Sara De Bosschere en Neal Leemput

- Vanaf vandaag kun je in het Leopoldpark *Een man verliet een keer zijn huis* beluisteren, een hoorspel van Comp. Marius.

Colofon

Redactie: Katrien Brys, Xandry van den Besselaar, Elke Huybrechts, Sam Ecker, Simon Jan Bellens, Heleen Driesen, Steven Heene, Janice Feryn.

Foto's: Anne Harbers, Inge Baes, Yannis Gutmann. Tekening: Janice Feryn.

De integrale songtekst van het openingslied 'TAZ aan ons' vindt u op theateraanzee.be

VU: TARTART VZW, HENDRIK SERRUYSLAAN 18A, 8400 OOSTENDE

